

Planlegging i kystsonen

Kristin Nordli, planavdelingen
Nasjonal plankonferanse- planlegging i kystsonen,
Molde, 27. oktober 2021

Innhold

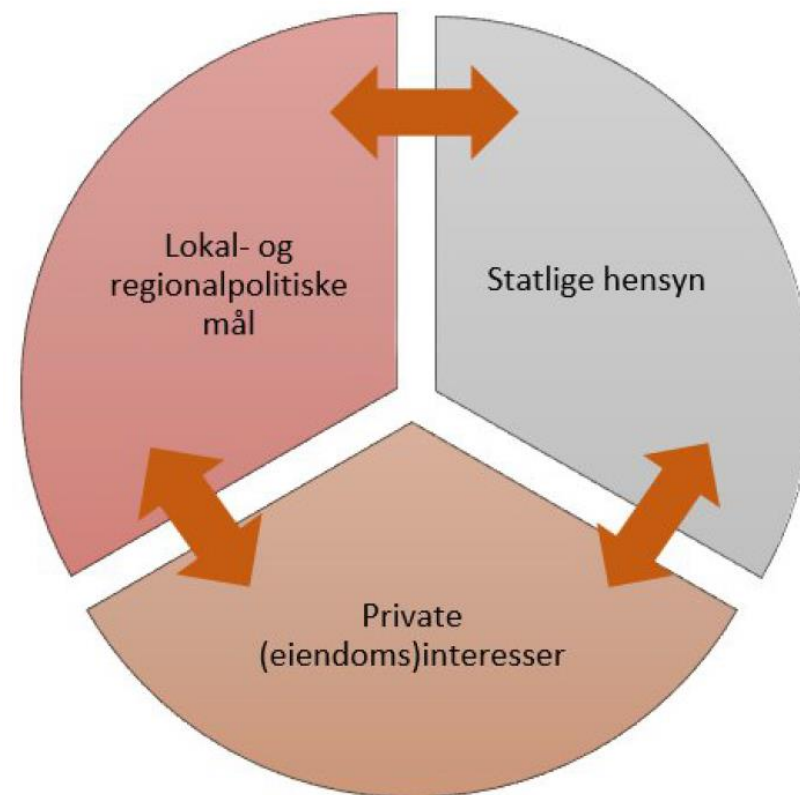
- Ny veileder om planlegging i sjø
- Utredninger i regi av planavdelingen
 - Forprosjekt SPR sjø
 - Forholdet mellom plan- og bygningsloven og utvalgte sektorlover
- Reviderte statlige planretningslinjer for strandsonen

Kristin Nordli, Rognkall ved Storsand

Hovedmålene for planleggingen

- Plan- og bygningsloven gir rammer for demokratiske beslutninger, konfliktløsninger, juridiske virkninger og gjennomføring
- En felles arena for sektorer og interesser: hvor kartlegging og avveining mellom hensyn skal skje
- Ambisjoner om samordning og helhetsvurderinger
- Bærekraftig utvikling
- Utvikling skal skje gjennom plan – ikke sporadiske enkeltavgjørelser
- Politisk styring: planlegging som redskap for folkevalgte forsamlinger (medvirkning)
- Balansere lokaldemokratiet – nasjonalt demokrati – og private interesser (fellesskapsinteresser, byrdefordeling, effektivitet)
- Forene samfunnsplanlegging og arealplanlegging
- Fleksibilitet, effektivitet, enkel å bruke

Veileder om planlegging i sjøområdene

- Utgitt i mai 2020. Bygger på rundskriv H-6/18 om lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder.
- Veiledning til hvordan utarbeide helhetlige planer etter plan- og bygningsloven.
- Dekker ikke alle planfaglige og juridiske problemstillinger, og må brukes sammen med lovteksten, rundskrivet, konkrete saker og andre kilder.
- Hovedfokus er planeksemplene.
- [Planlegging i sjøområdene - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Veilederen er i forskjellige formater

Les dokumentet >

Last ned dokument ^

Dokumentet i PDF-format v

Dokumentet i EPUB-format v

Dokumentet i Word-format v

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker tilbakemeldinger på hva som kan forbedres i veilederen. Se kontaktinformasjon i høyremeny.

Planeksempler fra veilederen i høy oppløsning (pdf)

TILKNYTTET LOV/FORSKRIFT

> [Plan- og bygningsloven \(2008\)](#)

KONTAKT

[Planavdelingen](#)

E-post: postmottak@kmd.dep.no

Telefon: 22 24 59 01/02

Adresse: Postboks 8112 Dep., 0032 Oslo

Besøksadresse: Akersgt. 59, Oslo

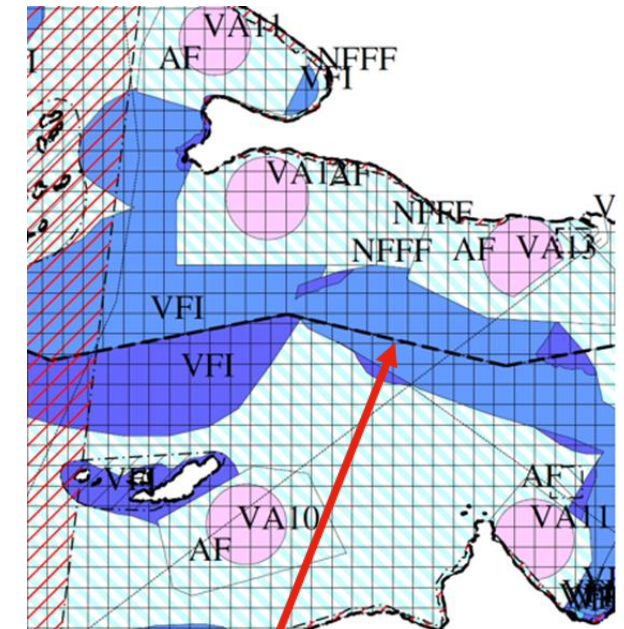
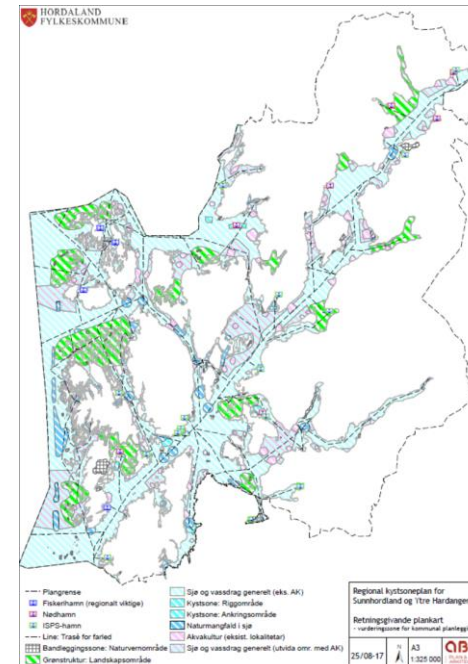

Virkeområde til plan- og bygningsloven er til én nautisk mil (1852 meter) utenfor grunnlinjen

Regionale og interkommunale kystzoneplaner plan- og bygningsloven kapittel 8 og 9

- I regionale og interkommunale planer vurderes arealbruken overordnet på tvers av administrative grenser
- Grensen mellom kommuner går ofte midtfjords. Økosystemene forholder seg ikke til administrative grenser
- Planene gir grunnlag for å vurdere større områder i sammenheng
- Gir mulighet for samarbeid om planressursene, prosess, kunnskapsgrunnlaget og bruk av digitale verktøy.

Kommunegrense

Regional plan for Sunnhordland og Ytre Hardanger og utsnitt fra kystplan Troms

Arealsoner i regionalplan

Behandlet i Stortinget 07.06.2021

Pbl. § 8-1, nytt tredje ledd:

Departementet kan gi forskrift om tekniske kvalitetskrav til regionale planer og om inndelingen av arealsoner

Vil få et eget vedlegg til kart- og planforskriften

[Foreløpige tegneregler](#)

2 Tegneregler for regionale arealplaner

2.1 KODER OG PRESENTASJON FOR AREALSONER I REGIONALE PLANER

Linjetykkelser, tekst og symbolstørrelser må tilpasses fremstilling i mindre målestokker.

5. LNFR					
LNFR generelt	5100		33FF99	51-255-153	80-0-40-0
Kjerneområde landbruk	5110		66CC99	102-204-153	50-0-25-20
LNFR med tilknyttet næring	5231		669966	102-153-102	33-0-33-40
LNFR spredt	5232		CCFFCC	204-255-204	20-0-20-0
6. Sjø og vassdrag					
Sjø og vassdrag generelt	6001		CCFFFF	204-255-255	20-0-0-0
Kystsoner	6250		66FFFF	102-255-255	60-0-0-0
Fiske	6300		CCCCFF	204-204-255	20-20-0-0
Akvakultur	6400		FFCCFF	255-204-255	0-20-0-0
Drikkevann	6500		99CCFF	153-204-255	40-20-0-0
Naturmangfold sjø	6630		66CCFF	102-204-255	60-20-0-0

RegionalLinje							
Langsiktig utviklingsgrense	1114	0,6	3,0	2,0		RGB 0-153-0	
Strandlinje sjø og vassdrag	1164	0,6	2,0	2,0		RGB 153-153-153	
Trekkevei (for eksempel villrein)	1165	0,75					Figuren er laget av en linje med dobbel signatur og pilsymbol i start og slutt punkt på linja. Den kan bøyes og tilpasses terrenget

Skjermdump fra nasjonal produktspesifikasjon for arealplan del 2.2 – foreløpig versjon

Bruk av arealformål i sjø

- Pbl. 11-7 nr. 6 (KP) og § 12-5 nr. 6 (RP)
"bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone"
- Tegnereglene framgår av veilederen til kart- og planforskriften om framstilling av planer
- Andre arealformål, hensynssoner og linjesymboler kan brukes så langt det passer
- Der arealformålet dekker både sjø og land, bør kystkonturen vises og planen være tydelig på hvilke tiltak som tillates

Arealformål	SOSI-kode	Farge KP med anbefalte feltkoder		Farge RP med anbefalte feltkoder
		Eksisterende	Nytt	
Brak og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (Hovedformål)	6001	V	V	V
Ferdse	6100	VFE	VFE	VFE
Ankringsområde	6110	VAO	VAO	VAO
Opplagsområde	6120	VO	VO	VO
Riggområde	6130	VR	VR	VR
Farleder	6200	VF	VF	VF
Hoved- og biled	6211			VHB
Havneområde i sjø	6220	VHS	VHS	VHS
Småbåthavn	6230	VS	VS	VS
Bøvehavn	6240			VBH
Fiske	6300	VFI	VFI	VFI
Fiskeområde	6310			VFO
Låsettingsplasser	6320			VL
Gydefelt eller oppvekstområde for yngel	6330			VGO
Akvakultur	6400	VA	VA	VA
Akvakulturanlegg i sjø og vassdrag	6410			VAV
Akvakulturanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende landanlegg	6420			VAS
Fangstbasert levendelagring	6430			VAF
Drikkevann	6500	VD	VD	VD
Naturområde	6600	VN	VN	VN
Naturområde i sjø og vassdrag	6610			VNV
Naturområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	6620			VNS
Friluftsområde	6700	VFR	VFR	VFR
Friluftsområde i sjø og vassdrag	6710			VFV
Friluftsområde i sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	6720			VFS
Idrett og vannsport	6760			VI
Badeområde	6770			VB
Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	6800	VKA	VKA	VKA
Angitt formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone kombinert med andre angitte hovedformål.	6900			VAA

Pbl. § 11-5 Kommuneplanens arealdel

- Kommunen **skal ha en arealplan for hele kommunen** (kommuneplanens arealdel) som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Det kan utarbeides arealplaner for deler av kommunens område.
- Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. Kommuneplanens arealdel skal omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse hvor det framgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer, og overordnede planer for arealbruk, er ivaretatt.
- Plankartet **skal i nødvendig utstrekning vise hovedformål og hensynssoner for bruk og vern av arealer.**
- Kommunen kan etter vurdering av eget behov detaljere kommuneplanens arealdel for hele eller deler av kommunens område med nærmere angitte underformål for arealbruk, hensynssoner og bestemmelser, jf. §§ 11-7 til 11-11.

Eksempel på kommuneplanbestemmelse

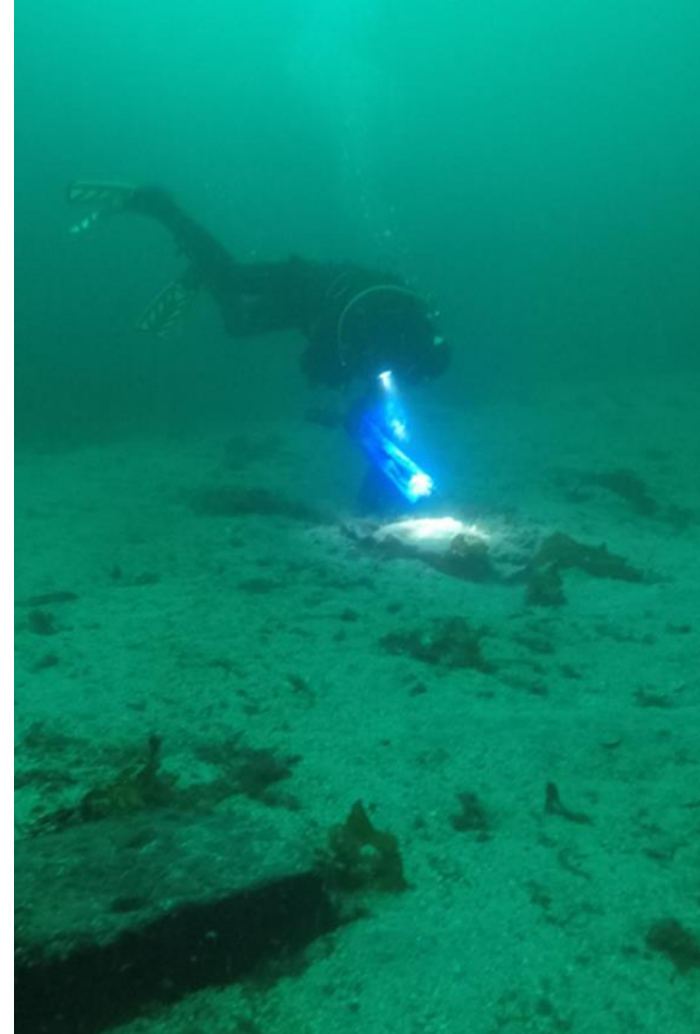
Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

(pbl. § 11-7 nr. 6)

- Formålet gjelder flerbruksområde i sjø for natur, friluftsliv, ferdsel, farled og fiske.
- Etablering av akvakultur, småbåthavner, utfylling og deponering i sjø, flytebrygger og kaianlegg eller andre tiltak som er i konflikt med natur, friluftsliv, ferdsel eller fiske, er ikke tillatt.
- Utlegging av sjøledninger for vann, avløp, varmepumper, strøm- og telenett kan tillattes på havbunnen.
- Fortøyninger for akvakultur kan tillates i vannsøylen dersom disse ligger dypere enn kote minus 20 meter.

Pbl. § 11-11 nr. 3 – regulering av overflate, vannsøyle og bunn

- Det følger av pbl. § 11-11 nr. 3 at det i kommuneplanen kan gis **bestemmelser om arealbruken for henholdsvis vannflate, vannsøyle og bunn.**
- Kommunen kan dermed fastsette arealbruken på overflaten, men kan også gi krav og betingelser for bunnen og vannsøylen.
- I trange farvann og i havneområder et økende behov for å bruke tredimensjonale planer. Slike planer kan vise virkningene av et tiltak og samtidig stille bindende krav til en utfylling i sjø, en utdyping av en farled, eller et nytt anlegg for akvakultur der fortøyninger vises.

Krav om teknologisk løsning

Jarle Heitmann, SJUKRØDUMPF, Tromsø kommune

Droppet kravet om lukkede anlegg i Tromsø: – Vi har ikke snudd, sier Aps gruppeleder

Nyheter av redaksjonen - 1 april 2019

I forrige uke ble det et omstridt oppdrøtsvedtak behandlet på nytt av Tromsø kommunestyre.

Det var i november at MDG, Rødt, SV og Ap vedtok i kommunestyret i Tromsø at kommunen ikke skal tillate flere oppdrøtskonsesjoner, og at eksisterende konsesjoner ikke skal forlenges uten at de drives i lukkede anlegg. Det omstridte vedtaket skapte en rekke reaksjoner.

I februar skulle kommunestyret i Tromsø behandle oppdrøtsvedtaket på nytt, men saken ble utsatt til mars.

Onsdag i forrige uke ble saken behandlet, og kommunestyret gjorde om på kravet om lukkede anlegg (Se det nye vedtaket nederst i saken). Ap valgte denne gangen å ikke stå sammen med MDG, Rødt og SV for å stoppe administrasjonens endring av vedtaket fra i fjor, skriver iTromsø.

Det får MDGs gruppeleder i Tromsø, Barbara Vøgele, til å reagere sterkt.

– Ap har svikket miljøet, arts mangfoldet i havet og ikke minst fiskerne, sier Vøgele.

Jarle Heitmann (Ap), Aps gruppeleder i Tromsø, sier til avisen at partiet ikke har snudd, men at det nye vedtaket er en videreføring av den viljesterklæringen kommunestyret vedtok i november om at oppdrøtsanlegg ikke skal forurense.

Profilerte Støttinger

PATOGEN
Fagansvarlig fiskehelse

Fra vedtaket i kommunestyret:

- Ønsker en vekst i havbruks-næringen og forutsetter at den skal skje på en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig måte, med særlig fokus på næringens klima- og miljøavtrykk.
- Presiserer at Klima, miljø- og energiplanens vedtak om lukkede anlegg er et mål om havbruksanlegg uten rømming eller negativ lusepåvirkning på omgivelsene, som ikke slipper ut forurensende stoffer og som bidrar til ressursgjenvinning, uavhengig av valg av teknisk løsning

Kilde: [Droppet kravet om lukkede anlegg i Tromsø: - Vi har ikke snudd, sier Aps gruppeleder \(ilaks.no\)](https://ilaks.no)

Planprogram

- For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet.
- Planprogrammet gir rammene for planprosessen og skal legges til grunn for utarbeidelse av planforslag med konsekvensutredning.

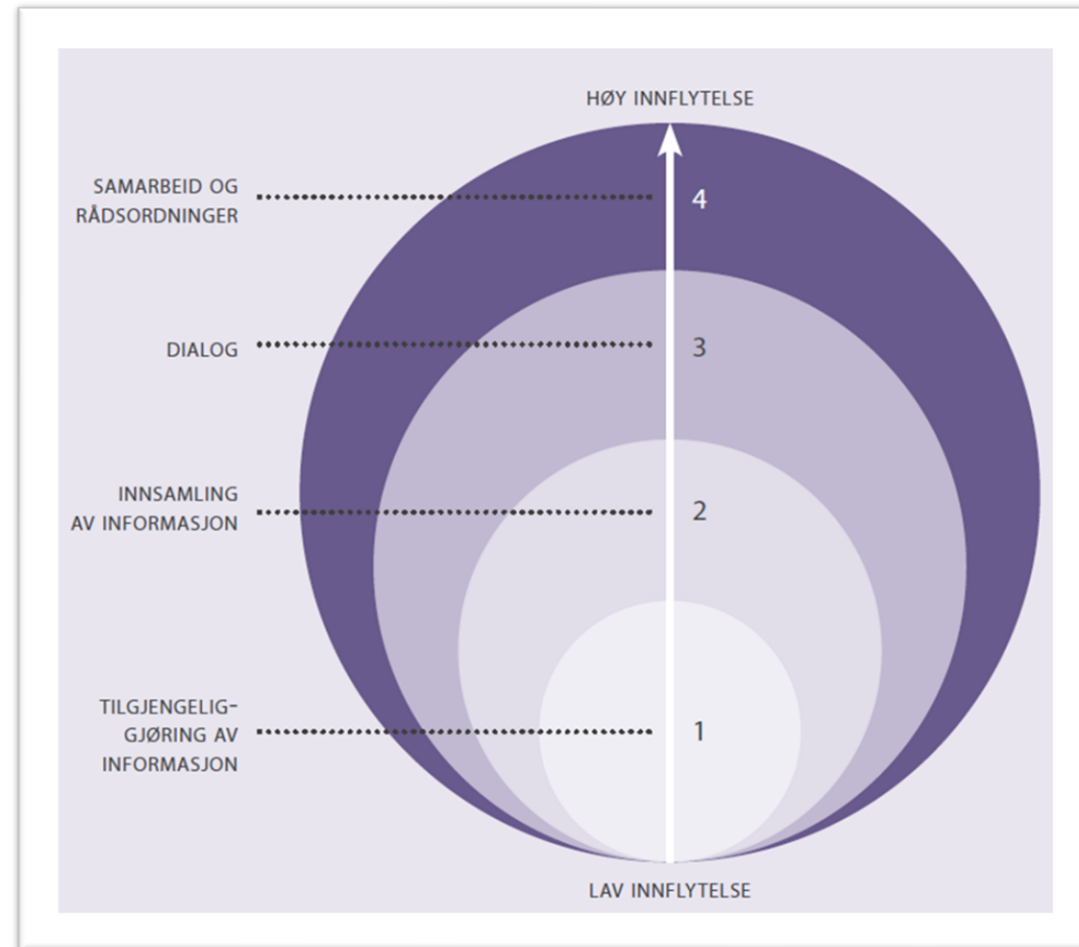
Planprogrammet skal inneholde en beskrivelse av:

- Planen eller tiltaket, det berørte området og de problemstillingene som i den konkrete saken anses viktige for miljø og samfunn
- Forhold som skal utredes, og hvilke metoder som er tenkt benyttet for å skaffe nødvendig kunnskap
- Relevante og realistiske alternativer og hvordan disse skal vurderes i konsekvensutredningen
- Plan- eller søknadsprosessen, med frister i prosessen, deltakere og plan for medvirkning fra særlig berørte grupper og andre.

Planprogrammet eller meldingen skal også inneholde kart over det berørte området, og definere planens utredningsområde

Veileder om medvirkning

Konsekvensutredning

- Konsekvensutredningen av arealdelen skal beskrive **virksomheter av å avsette arealer til nye tiltak i sjø** og hvilken virkning **vesentlig endring av eksisterende arealbruk** i sjø kan få for miljø og samfunn.
- Det skal også gis en vurdering av virkningene av de **samlede arealbruksendringene** i planen
- På overordnet nivå skal konsekvensutredningen også redegjøre for **forhold som skal avklares og belyses videre** i senere planfaser. Her kan utredningen også **foreslå tiltak som kan avbøte eller kompensere** for ulemper planen fører med seg. Slike tiltak behøver ikke vurderes i detalj på overordnet nivå, men kan fungere som innspill når planen detaljeres videre i neste fase.
- I sjø vil det ofte være snakk om en påfølgende konsesjonsbehandling etter sektorlover som akvakulturloven og forurensningsloven. Dette gjelder for eksempel områder for akvakultur, utbedring av farleder og mudring og dumping av masser i sjø. Det er derfor viktig at man ved utarbeidelse av konsekvensutredninger for planer er kjent med hva påfølgende saksbehandling innebærer, for eksempel om det er krav om reguleringsplan, eller om tiltaket skal behandles kun etter sektorlov. Det er uansett viktig at man sørger for en god samordning mellom planbehandlingen og sektorlovbehandlingen.
- Konsekvensutredningen skal også redegjøre for **metodene som er brukt, kilder og mangler** ved kunnskapsgrunnlaget og de viktigste **usikkerhetsfaktorene** ved utredningene. Hensikten er at planmyndigheten skal kunne vurdere om usikkerheten er akseptabel og vurderingene er tilstrekkelige
- Konsekvensutredningen skal peke på eventuelle **behov for videre utredninger** i neste fase. Overordnede planer har normalt høyere usikkerhet enn mer detaljerte prosjekter

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS)

Etter plan- og bygningsloven er det krav om en kartlegging av risiko og sårbarhet (ROS-analyse) for alle planer som legger til rette for utbygging og tiltak, jf. pbl. § 4-3

Viktige forhold avdekket i ROS-analysen skal inngå i planbeskrivelsen, eller som et eget vedlegg som følger planen

Der det lages konsekvensutredning tas ROS-analysen inn som en del av denne. For kommuneplanens arealdel skal ROS-analysen omtale potensielle farer ved forslag til arealformål som åpner for nye utbyggingsområder og tiltak

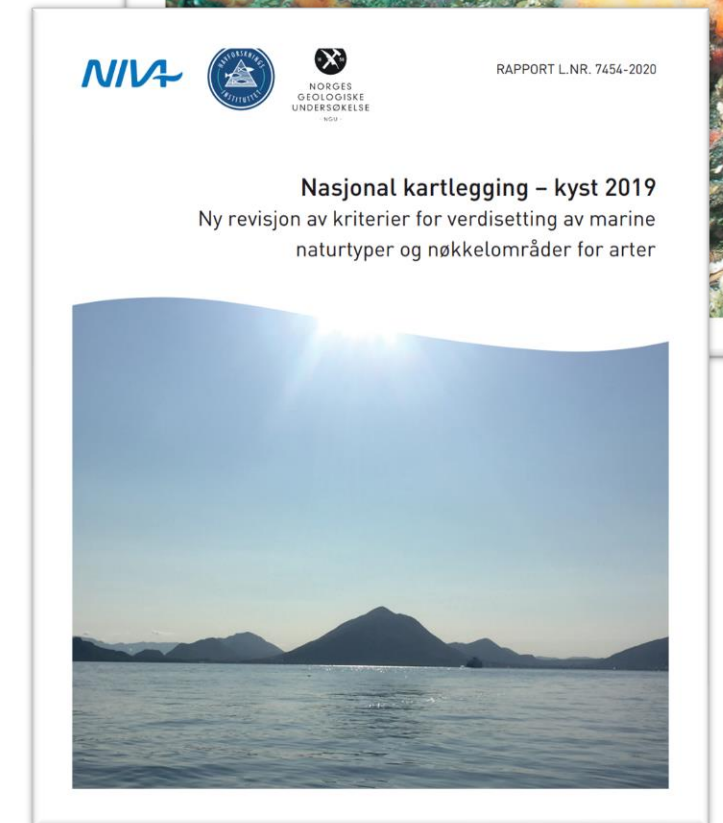
Funn i ROS-analysen skal følges opp i reguleringsplanen eller i søknad om tillatelse

Når konsekvensene av klimaendringene for risiko- og sårbarhet vurderes, skal høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn. Planmyndigheten må selv vurdere behovet for å supplere nasjonal og regional informasjon med kunnskap om lokale forhold, herunder tidligere uønskede naturhendelser

Naturmangfold

- Naturmangfoldloven gjelder ut til 12 nautiske mil utenfor grunnlinjen.
- Planmyndigheten har ansvar for at lovens prinsipper følges, og for at naturmangfold blir trukket tidlig inn i planprosessen.
- Alle planer og vedtak skal synliggjøre hvordan naturmangfoldloven er vurdert og ivaretatt.
- Planlegging forenkler forholdet til naturmangfoldloven som ellers må ivaretas gjennom enkeltvedtak

Naturmangfold i sjø - framstilling i plan

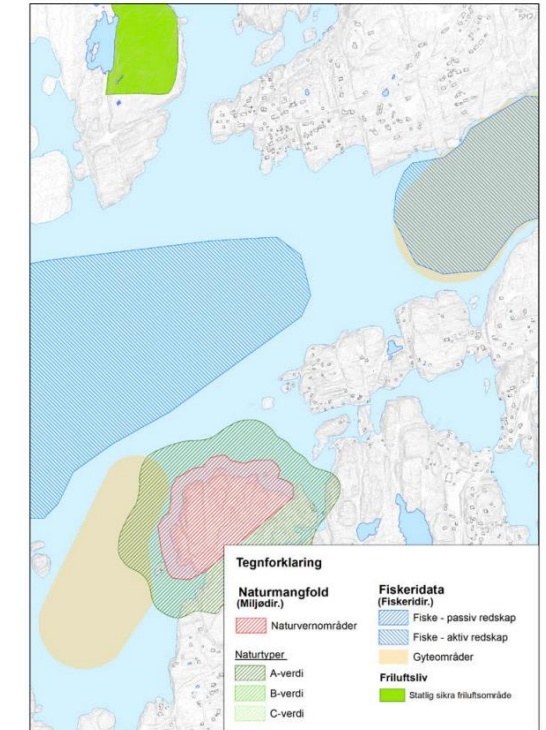
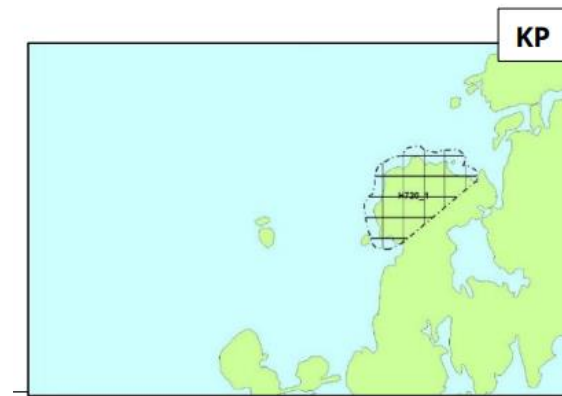
- Konkret vurdering av hvilke naturforhold som gjør seg gjeldende og behov for å skjerme områder mot annen aktivitet. Må avveie mot andre interesser og hensyn.
- Kan inngå i hovedformålet, flerbruksformål eller formål natur med bestemmelser.
- Kan også bruke hensynssone for å synliggjøre området. Må angi interessen, for eksempel naturmiljø.
- Vernede naturområder skal vises som hensynssone båndlagt område etter annen lovgivning, naturmangfoldloven, jfr. pbl § 11-8 d)

Naturmangfold i sjø

- Kartlagt marint biologisk mangfold, kan være grunnlag for avgrensning av naturområder i sjø.
- Verneområder etter naturmangfoldloven skal vises på plankartet.

Tegnforklaring	
Eksisterende	Nytt
Landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) (pbl. §11-7 nr. 5)	
	Landbruk-, natur-, og friluftsområde
Bruk og vern av sjø og vassdrag (pbl. § 11-7 nr. 6)	
	Bruk og vern av sjø og vassdrag
	Farleder
	Fiskeområde
	Naturområde
	Friluftsliv
	Natur-, og friluftsområde
Hensynssoner (pbl. § 11-8)	
	Angitt hensyn - Friluftsliv
	Angitt hensyn - Naturliv
	Båndlagt etter lov om naturmangfold
Linjesymboler	
	Arealformålgrense
	Hensynssegrense

Figur 6.22 Eksempel på naturmangfolddata fra Miljødirektoratet

Kilde: planveileder sjø

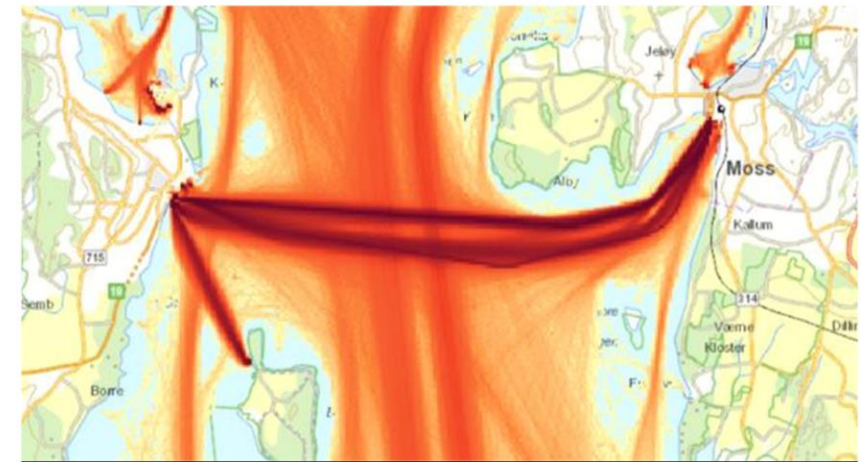
Farled - framstilling

Framstilling på plankartet må avklares i dialog med Kystverket

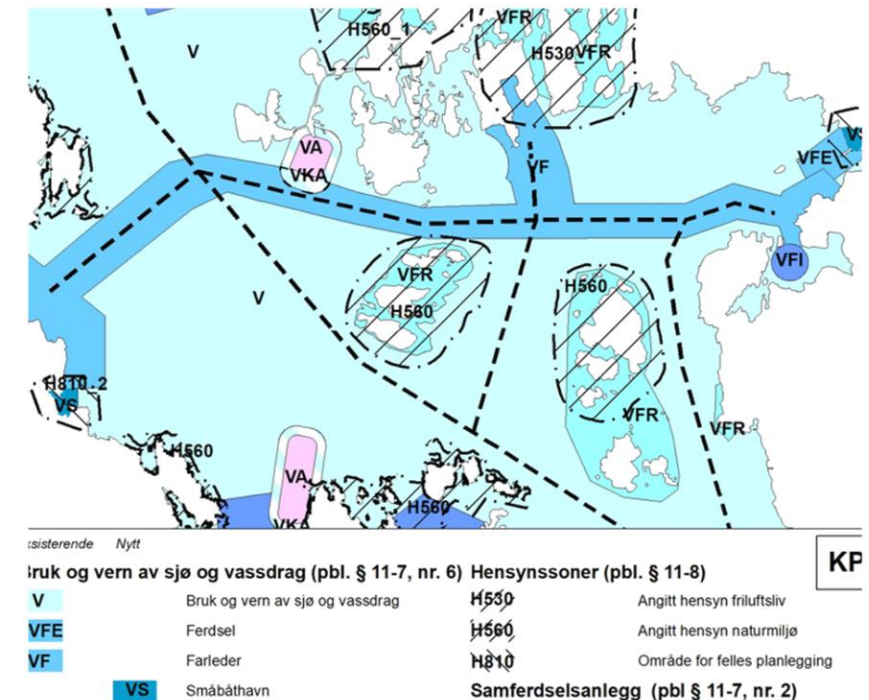
- Farledsstrek
- Farledsformål
- Ferdsel som del av flerbruksområde
- Ferdsel som formål
- Hensynssone

Eksemplet viser en mye brukt fergestrekning der farledsformålet er brukt.

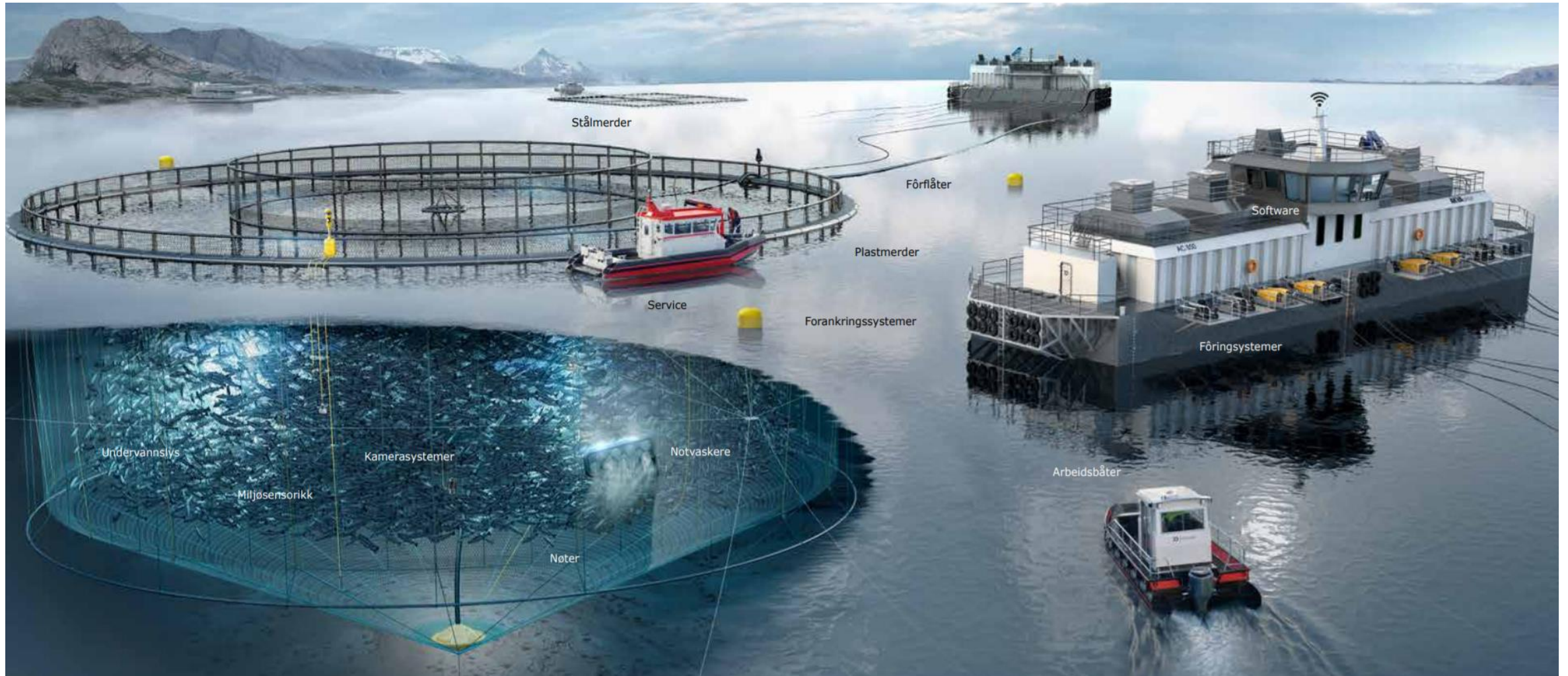
Se også Kystverkets arealplanveiledning og Farledsnormalen

Figur 1: AIS trafikplott fra Oslofjorden ved Horten og Moss. Dette er et område der bruk av ferdformålet kan være aktuelt. (Kilde: www.kystinfo.no)

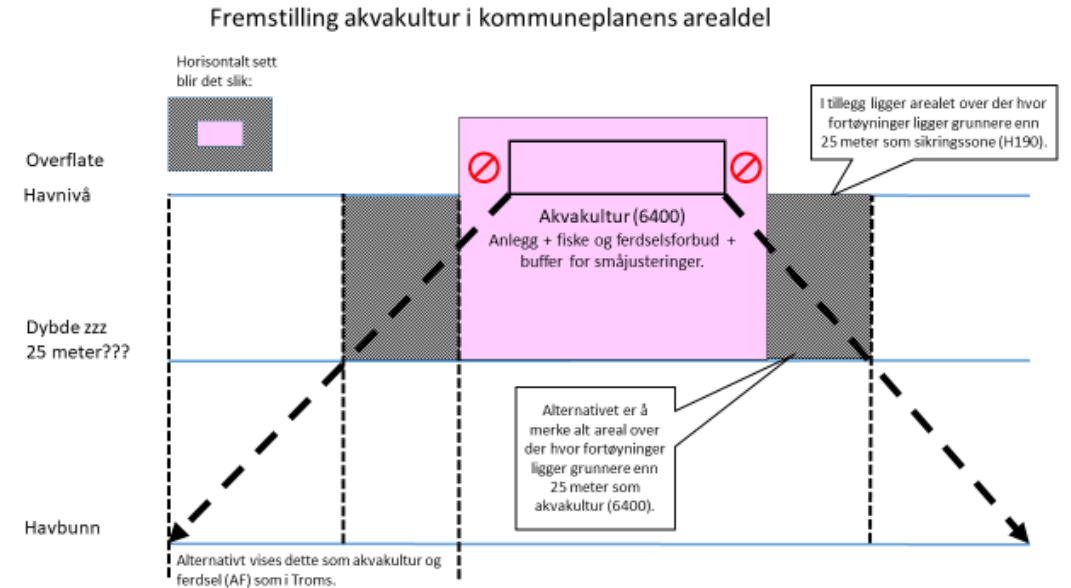

Akvakultur

Pbl. § 11-11 nr. 3 – regulering av overflate, vannsøyle og bunn

- Det følger av pbl. § 11-11 nr. 3 at det i kommuneplanen kan gis **bestemmelser om arealbruken for henholdsvis vannflate, vannsøyle og bunn.**
- Kommunen kan dermed fastsette arealbruken på overflaten, men kan også gi krav og betingelser for bunnen og vannsøyle.
- I trange farvann og i havneområder et økende behov for å bruke tredimensjonale planer. Slike planer kan vise virkningene av et tiltak og samtidig stille bindende krav til en utfylling i sjø, en utdyping av en farled, eller et nytt anlegg for akvakultur der fortøyninger vises.

Akvakultur

- Flerbruksformål med akvakultur vs. enbruksformål akvakultur
- Størrelse på arealene
- Bestemmelser om lokalisering
- Artsgrupper
- Miljøbestemmelser – må sees i sammenheng med lokalitetsavklaring etter akvakulturloven og konsesjoner
- Ulike måter å vise fortøyninger.
- Merk at produksjon av andre fiskeslag enn laksefisk, skjell og tang og tare og installasjoner som er fast oppankret for levendelagring inngår i akvakulturformålet

.....Tegnforklaring.....

Bruk og vern av sjø og vassdrag (PBL §11-7 nr.6)	Hensynssoner (PBL §11-8)
Bruk og vern av sjø og vassdrag	H1901Kp Sikringssone
VA Akvakultur	Linjesymbol
VKA Kombinert formål i sjø	— Arealformålsgrense
	- - - Hensynssongrense

Akvakulturansleggene er framstilt med akvakulturformål (VA)-formål som representerer anleggets arealbruk i overflaten.

- Liten fleksibilitet for utvidelse/flytting av anlegg.
- Ikke arealavklaring for fortøyninger.
- Kan benyttes dersom det ikke er ønskelig med utvidelser og ellers få interesser i vannsøylen/sjøbunnen.

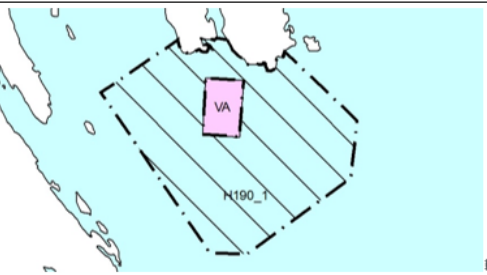
Akvakulturansleggene i et utvidet VA-område som inkluderer fortøyninger.

- Gir stor fleksibilitet for utvidelser og endringer av VA-område. Må ligge miljøutredning til grunn. (Enten i KU eller i prosesser etter akvakulturloven).
- Hinder for annen arealbruk.
- Aktuelt i områder med få interessekonflikter og et potensiale for videreutvikling av akvakultur.

Akvakulturansleggene er framstilt med VA-formål i overflaten og kombinert formål for fortøyningsarealene.

- VKA-formål regulerer bruk av vannsøylen og bunn uten å gi akvakultur eksklusivitet.
- Aktuelt i områder med mye aktivitet på bunnen (rør og kabler) og/eller flytting av store installasjoner og fartøy.

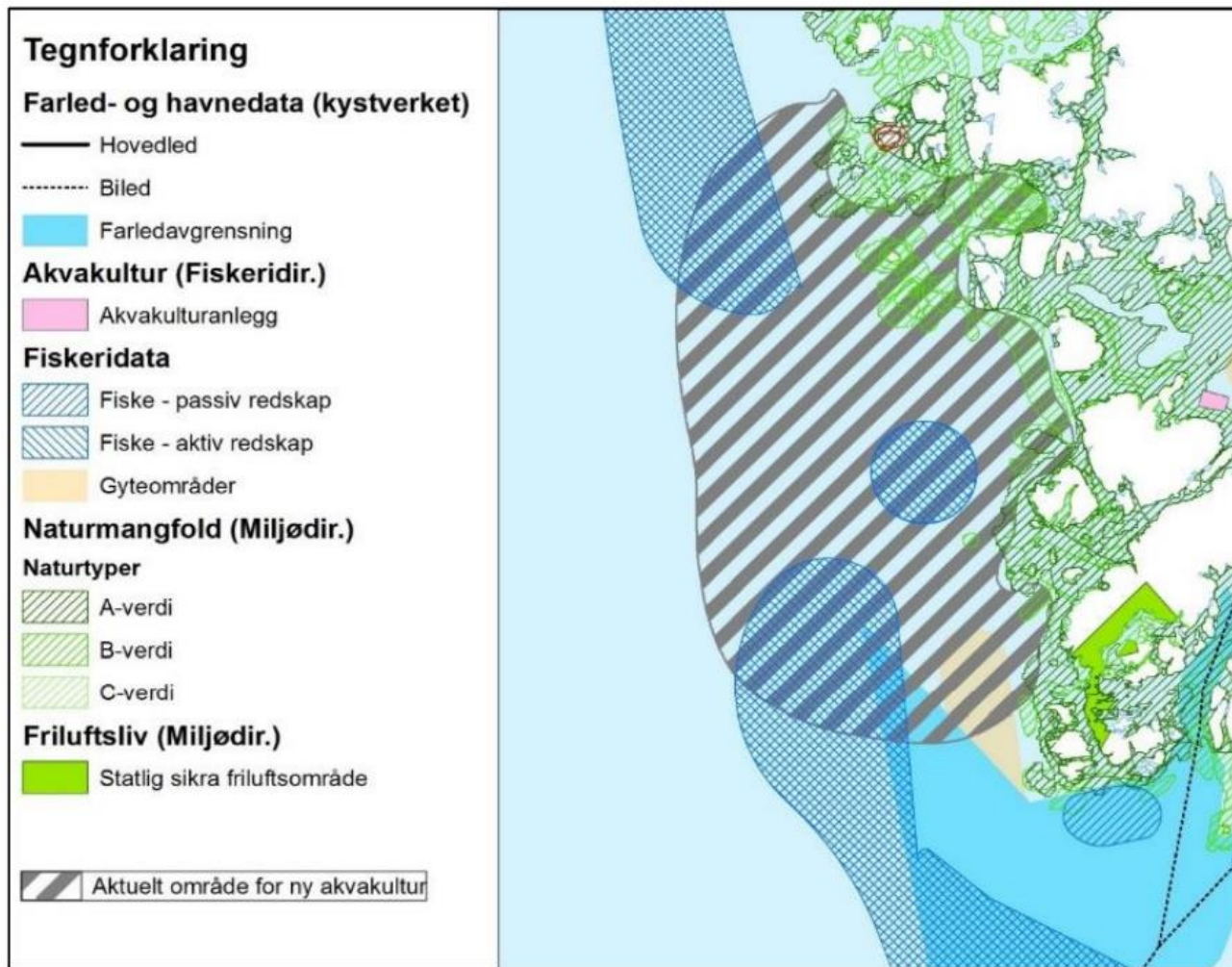
Akvakulturansleggene er framstilt med VA-formål i overflaten og hensynssone for fortøyningsarealene.

- Liknende løsning som kombinert arealformål.
- Kan bruke sikringssone (pbl-11-8 nr. 1), eller bestemmelsesområde (pbl-11-11 nr.3).
- Valg avhenger av lesbarhet og type interesseavveining.

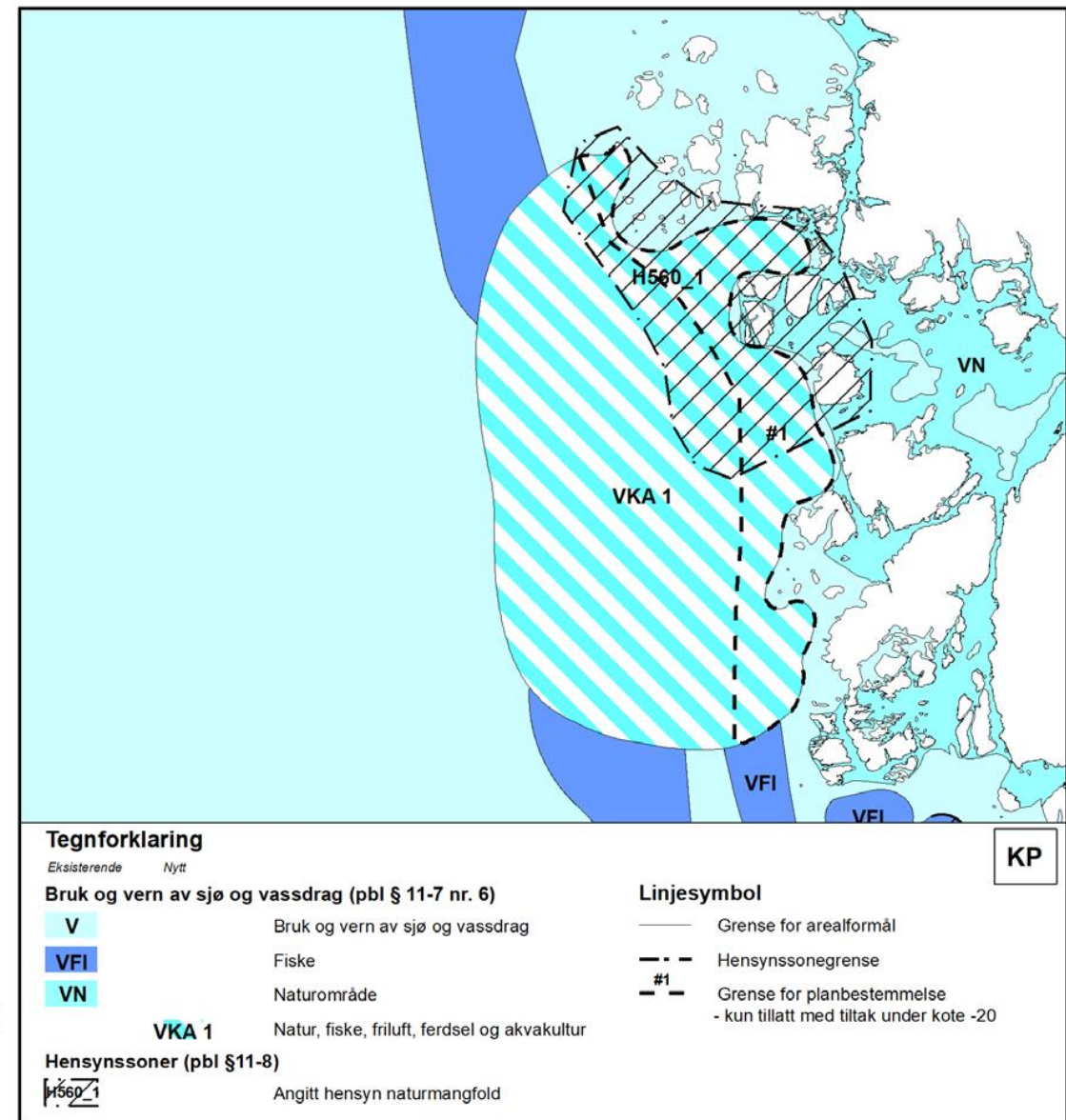

Eksempel bestemmelser - område for akvakultur

- Hele anlegget, med fortøyninger og fôrflåte skal ligge innenfor akvakulturformålet, jf. § 11-11 nr. 3.
- Fortøyninger skal ligge innenfor akvakulturformålet i vertikalnivå 4 og 5. I vertikalnivå 5 (vannsøylen), må fortøyningene ligge dypere enn 25 meter av hensyn til farled, jf. §11-11 nr. 3.
- Innenfor akvakulturformålet, kan det etableres ett eller flere oppdrettsanlegg for laks, ørret og regnbueørret, jf. pbl. § 11-11 nr. 7.

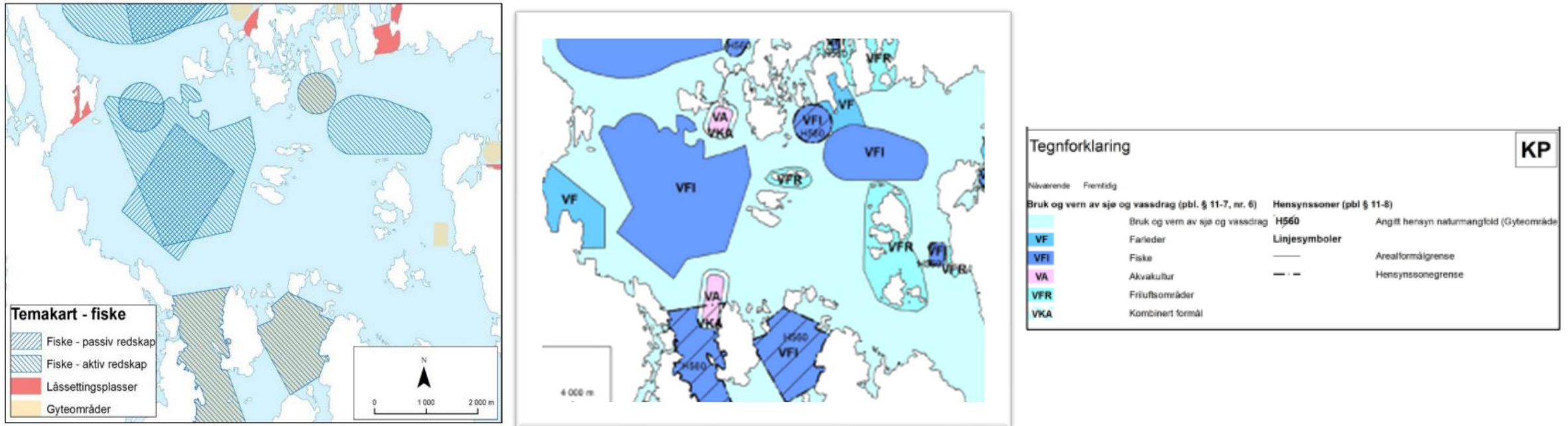
Figur 6.25 Kartet er et temakart som viser et område der det vurderes å avsette et nytt areal for akvakultur (Eksempelet er fiktivt)

Figur 6.26 Eksempel på hvordan arealet fra Figur 27 kan fremstilles i et kommuneplankart. Eksempelet viser hvordan bestemmelsessoner og hensynssoner kan brukes for å spesifisere rammene for arealbruk i plankartet.

Fiske

Figur 6.20 Eksempel på framstilling av plankart for kommuneplanens arealdel (KP) der fiskeriinteressene er prioritert. Kartet tar utgangspunkt i kystnære fiskeridata. Merk at gyteområdene også er vist med angitt hensynssone for bevaring naturmiljø (H560).

Småbåthavn – småbåtanlegg -reguleringsplaner

Tabell 6.1 Bruken av småbåthavn og småbåtanlegg i sjø og vassdrag for reguleringsplaner.

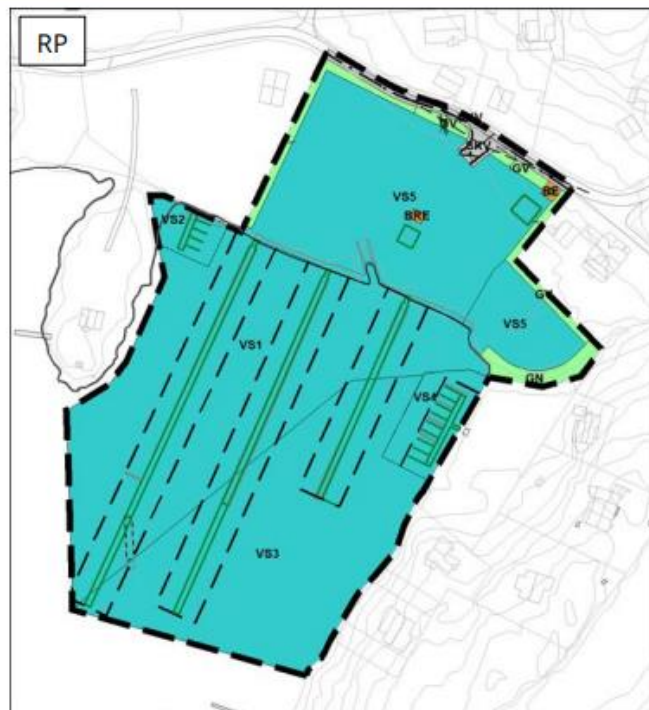
Småbåthavn og småbåtanlegg i reguleringsplan

Eksempelet viser en reguleringsplan for småbåthavn. Her er formålet *småbåthavn* brukt både på sjø og land.

Formålet er delt i VS 1-6 der det i bestemmelsene er presisert hva som er land (inkl. utfylling) og sjø.

Brygger (veiledende plassering) med byggegrenser er vist på plankartet. Maks antall båtplasser er angitt i bestemmelsene. Det er også bestemmelser om rett til båtferdsel gjennom ett areal for *småbåthavn* til et annet.

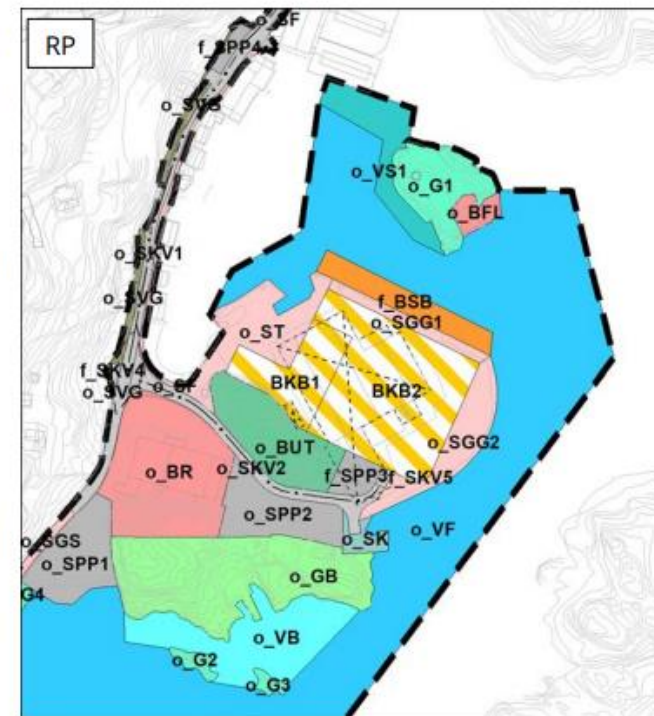
For å bedre lesbarheten kunne dette kartet brukt et egnet byggeformål (pbl. § 12-5 nr. 1) på landarealene.

Dette eksempelet viser reguleringsplankart for bolig og næringsområde med tilhørende sjøareal.

Det ligger en eksisterende småbåthavn i nord, som er vist med formål *småbåthavn* (o_VS1).

I sør planlegges et nytt bolig - og næringsområde hvor det er ønske om å tilby nye beboere båtplass. Denne båthavna er vist med formålet *småbåtanlegg* (f_BSB). I bestemmelsene framgår det at småbåtanlegget skal benyttes som felles småbåtanlegg for det nye bolig- og næringsområdet (KB1 og KB2).

Deponier, utfylling og utdyping av farleder reguleringsplaner

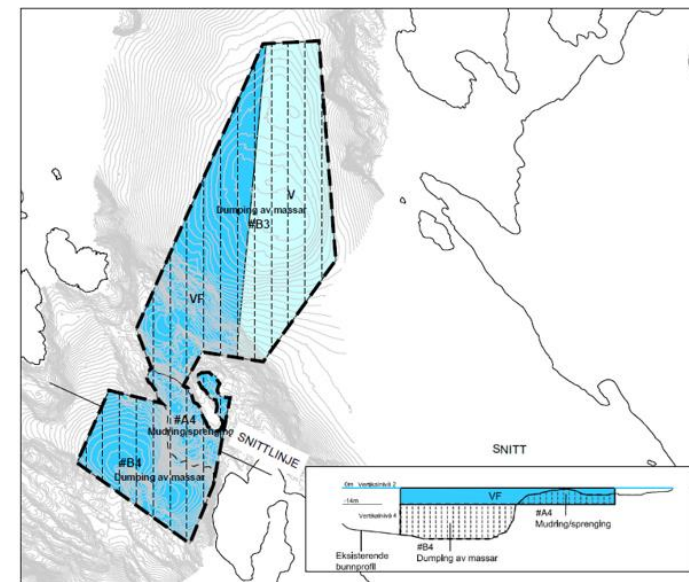

UTVIDES: I dag er Kadettangen en stor anleggsplass. Området utvides (rødt felt) og om et par år kan en ny strandpark stå klar. (Foto: FOTO: SVERRE M. SEJERSTED/ILLUSTRASJON: Toril S. Tørmoen)

Stad Feriesenter.

Utfyllingen av området er basert på massen av Stadt Skipstunnel. Innsendt til Kystverket

05 DEPONERING PÅ SJØBOTN

Frå reguleringsplan for ny seglingslei til Bergen. Meland kommune (i prosess) **RP**

Teiknforklaring

Bruk og vern av sjø og vassdrag.. (Pbl. §11-7 nr. 6)

- V 6001 - Bruk og vern av sjø og vassdrag...
- VF 6200 - Farlei

Sone med føresegner

- #A4 Mudring/sprenging
- #B1 Dumping av massar

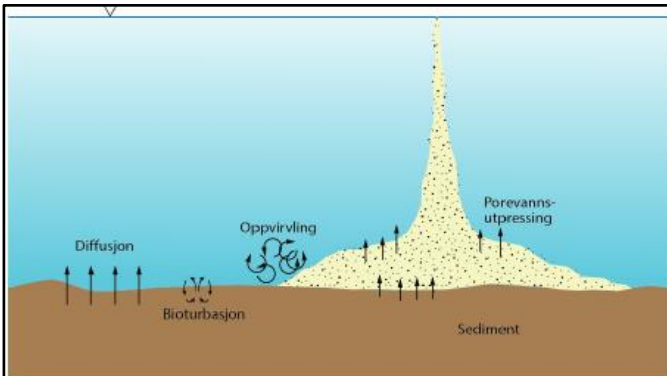
Deponering av massar på sjøbotn er behov som kan oppstå til dømes som følgje av utdyping av farleier eller vegbygging. Det eksisterer ikkje eit eige føremål for dette i planar etter segl- og bygningslova.

Deponi kan framstiltast ved å vise arealbruken på staden etter at deponeringa er over, i kombinasjon med "Sone med føresegner" der det vert opna for deponering.

Døme på føresegner i områda for dumping av massar:

- "Tinnanfor området kan ein dømpe massar som er sprengt ut/mudra i samband med utbetring av farleia.
- "Ein skal sikre seg at dømpe massar ikkje kjem over kote -14 (sjøkart-nul)".

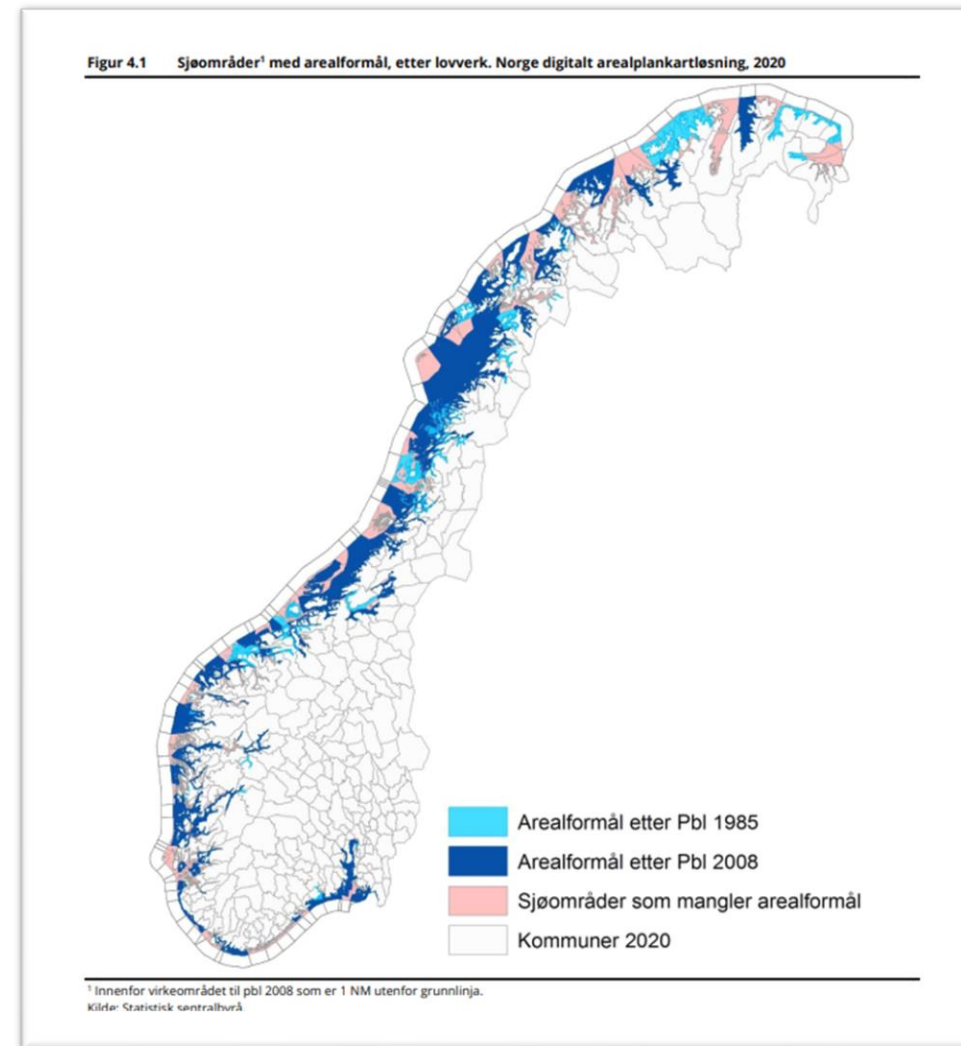
Målestokk = 1:5 000

Figur 3: Spredningsmekanismer for forurensning fra sedimenter i tildekkingsområdet under tiltaksfasen

Kommuneplandata

M

M

Berekraftig

Departementet skal avklare behovet for statlige planretningslinjer for kystnære sjøområder.

Statlige planretningslinjer vil kunne gi signaler om samordning og avveining mellom ulike interesser i kystsonen gjennom regional, interkommunal og kommunal planlegging.

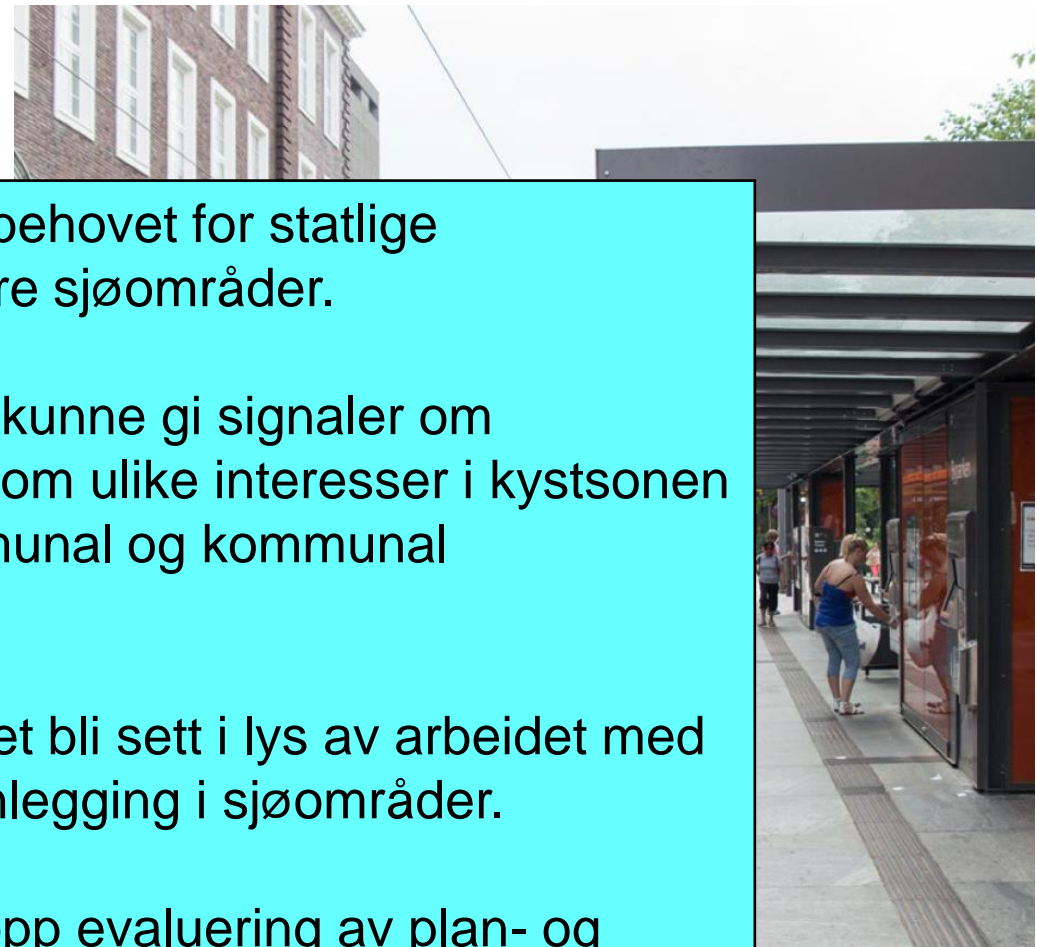
Retningslinjene vil blant annet bli sett i lys av arbeidet med rundskriv og veileder for planlegging i sjøområder.

Departementet følger også opp evaluering av plan- og bygningsloven og ser blant annet på samordning mellom plan- og bygningsloven og konsesjonslovene.

Vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019

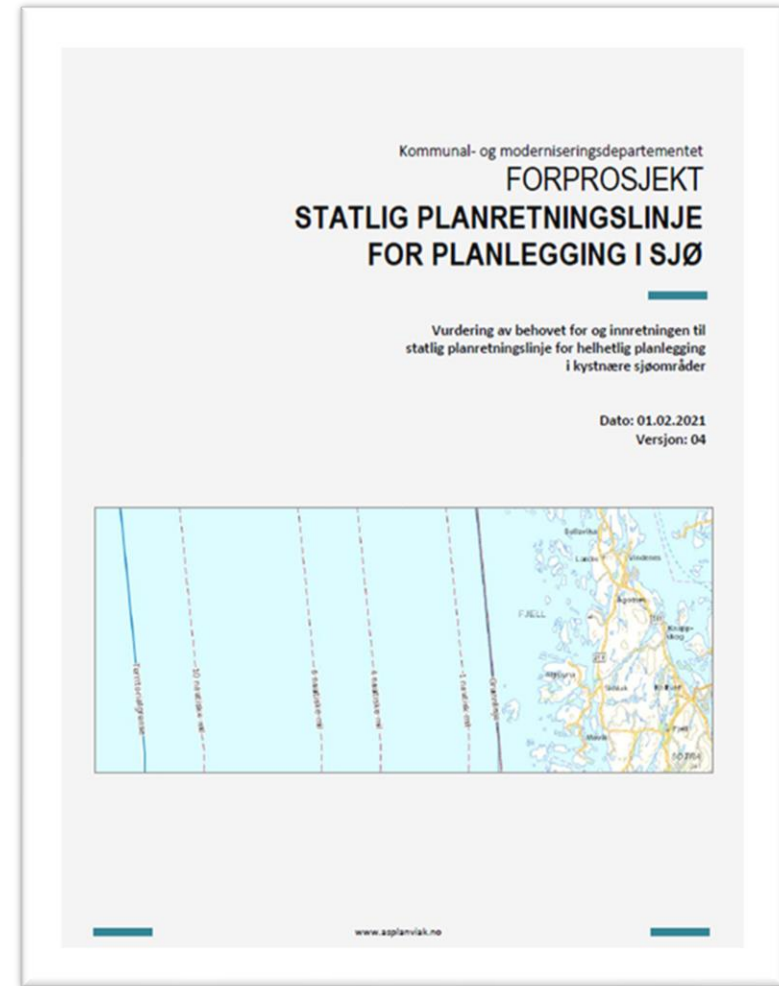
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

regional
2019-2023

Utredning om det er behov for statlige planretningslinjer for helhetlig planlegging i kystnære sjøområder

- Utredning gjennomført av ASPLAN Viak på oppdrag fra KMD
- Hvordan fungerer plan- og bygningsloven som samordningsverktøy i sjø?
- Er det mangler og utfordringer ved dagens system?
- Vil statlige planretningslinjer kunne bidra til å styrke den regionale og kommunale arealplanleggingen i kystsonen?
- Foreslå innretningen på en eventuell SPR
- Er det andre, gjerne enkle grep, som også kan bidra til å styrke den regionale og kommunale planleggingen i sjø?

Utredning forts.

- En yngre arealplantradisjon i sjø enn på land. Kommunal arealplanlegging i sjø siden 1985
- Planlegging på land har fått mest veiledningsoppmerksomhet det siste tiåret
- Varierende gjensidig forståelse og samspill mellom planmyndighet og sektormyndighet om hvordan plan- og tillatelsesprosesser kan løses
- Manglende kunnskap hos planmyndigheten om hvilke krav som gjelder for tiltak det skal planlegges for (akvakulturanlegg, havne- og farledstiltak)?
- Ulik tilnærming - «i samsvar med» / «ikke i strid med» arealplan etter pbl. - samtykke etc.

Aktuelle virkemidler og vurdering av ønsket effekt

Virkemiddel:	Styrket lovverk	SPR sjø	Nasjonale forventninger	Regional plan	Rundskriv	Veiledere mm
Ønsket effekt; egenskap:						
Økt oppmerksomhet om og forståelse for samordnet planlegging av sjøområder	(X)	X	X	(X)	(X)	(X)
Bedre samhandling og samordning mellom sektorene	X	X	(X)	(X)	(X)	(X)
Konkretisere nasjonale rammer og statlige og viktige regionale interesser (også robust over tid)		X	(X)	X	(X)	X
Planlegging av enhetlige sjø- arealer, over administrative grenser		X	(X)	X	(X)	(X)
Implementere bærekraftshensyn og miljøpremissar	(X)	X	(X)	(X)		(X)

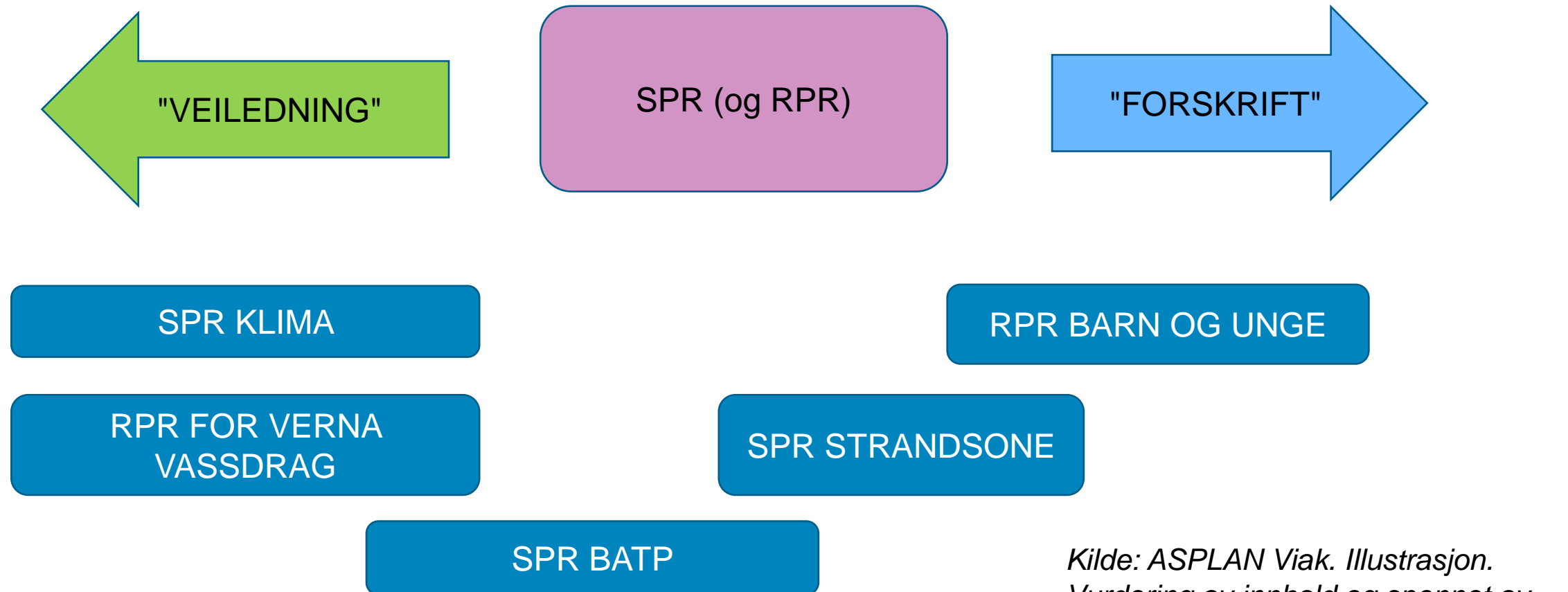

Innretting av en mulig SPR for sjø

- Avklare hva som forventes av planleggingen i kystnære sjøområder
 - «Bærekraftig utvikling av akvakultur- og havressursnæringene» - kommunenes ansvar for en helhetlig planlegging for bærekraftig bruk og bevaring
 - Hvor langt er det mulig/riktig å prioritere interesser i en avveiningsituasjon?
 - Være i stand til å fange opp nye næringer, nye typer virksomhet (være fleksibel om hva det planlegges for)
 - Presisere hva som er forventet kunnskapsgrunnlag for planleggingen (her er mye i ferd med å komme på plass!)
- Utvikle et rasjonelt samspill mellom sektormyndighetene, planmyndigheten og miljømyndigheter – og rasjonell bruk av deres respektive lov- og forskriftsverk
 - Dette er trolig det viktigste, men også det vanskeligste – krever politisk og pedagogisk kløkt
 - Når er kommune(del)plan tilstrekkelig planavklaring, når kreves det reguleringsplan?
 - Vil i praksis trolig bety at planer etter pbl. får økt betydning; større tyngde
- Ens for alle kystkommunene, eller geografisk differensiert?
 - Er ikke drøftet, men det er en viktig diskusjon. Spennvidden i utfordringer kysten rundt er stor!

SPR for sjø bør utarbeides som en tydelig retningslinje

*Kilde: ASPLAN Viak. Illustrasjon.
Vurdering av innhold og spennet av
de vedtatte statlige planretningslinjer.*

Praktiseringen av samordningen mellom planlegging etter plan- og bygningsloven og akvakulturloven

- Rapport fra Oslo Economics på oppdrag fra KMD ved planavdelingen
- Et ledd i arbeidet med å samordne plan- og bygningsloven og sektorlover
- Oppfølging av forskningen fra evaluering av plan- og bygningsloven (EVA-plan)

Hovedutfordringer innen samordning

AKVAKULTURLOVEN

- Komplekse planer og mange interessenter i kommuner med begrensede ressurser
- Statsforvalter (naturmangfoldloven) og Avinor m.fl. benytter føre-var prinsipp som etter sektormyndighetens syn er prematurt og ikke basert på tilstrekkelig kunnskap
- Lokalsamfunnet ønsker avklaringer og beslutninger tidligere enn det prosesser legger opp til
- **Stikkord: innflytelse, beslutningstidspunkt, informasjonsgrunnlag**

MINERALLOVEN

- Kunnskapsgrunnlag oppleves som mangelfullt og mindre egnet til beslutninger
- Manglende rekkefølgekrav og parallelle prosesser ved mindre mineralforekomster
- Omkamper og ineffektivitet – for bred åpning for innsigelser
- **Stikkord: kunnskapsgrunnlag, rekkefølge og åpne prosesser**

LUFTFARTSLOVEN

- Få utfordringer med den praktiske samordningen – utfordringer oppleves i etterkant
- Arealplanlegging og byggetiltak i tilknytning til eksisterende flyplass
- Virksomhetsplaner for flytrafikk og planprosesser på lengre sikt
- **Stikkord: indirekte effekter på planprosess på lengre sikt, beslutninger under usikkerhet**

Sentrale forutsetninger for god samordning

Kvalitet og kunnskap

- **Kompetanse:** Manglende kompetanse gir opphav til usikkerhet for involverte aktører, risiko for dårlige beslutninger og merarbeid.
- **Kunnskap:** faktagrunnlag er en viktig forutsetning for at den praktiske samordningen skal fungere godt.
- **Konsekvens:** risiko for at planer er mangelfulle sett fra perspektivet til flere samfunnsinteresser.

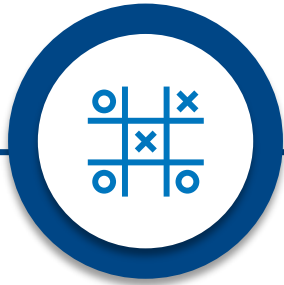
Utfordringer

- **Kompleksitet:** Tilstrekkelig plankompetanse er ikke til stede i alle norske kommuner. Det er ikke nødvendigvis en sammenheng mellom kommunestørrelse og hvor komplekst planarbeidet er.
- **Ansvar for kunnskapsgrunnlag:** Uenighet om hvor ansvaret ligger for å fremskaffe den nødvendige kunnskapen, kan føre til at dette ikke blir gjort.

Eksempler

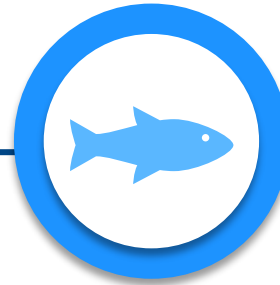
- **Små, komplekse kommuner:** kommuner kan ha betydelige sjøarealer med mange interessenter.
- **Faktagrunnlag mangler:** Etterspørres mer faktakunnskap om mineralforekomster, samt egenskaper ved økosystemer.

Akkumulering av informasjon og beslutningstidspunkt

INTERESSENTPERSPEKTIVET

- Når interessenter opplever usikkerhet om deres interesser er tilstrekkelig ivare tatt vil aktørene benytte seg av et føre-var prinsipp i prosessene man har mest innflytelse, som normalt er under plan- og bygningsloven.

SEKTORPERSPEKTIVET

- Fra et sektorperspektiv kan dette fremstå som et vesentlig hinder for den myndigheten og de beslutningene som er underlagt sektorloven.
- Opplevs at innsigelser og innspill ikke er fundert på tilstrekkelig faktakunnskap

UTFORDRING

- Samordningsutfordringene er knyttet til at noen aktører har behov for informasjon og avklaringer tidlig i planprosesser for å kunne ivareta sine interesser, men kunnskapsgrunnlaget kan ikke fremskaffes så tidlig i planprosesser

Tema i innsigelsessaker i sjø sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for avgjørelse

- Forsvarets skyte- og øvingsområder og forbudsområder i sjø
- Innflygning ved flyplass (birdstrike)
- Økologiske funksjonsområder, kvalitetsnorm for villaks
- Annet naturmangfold (koraller), nærhet til sjøfuglområder, forslag til marine verneområder
- Vannkvalitet
- Natur- og kulturgrunnet for sjøsamisk kultur og næring
- Landbasert oppdrett – landskap og naturmangfold
- Naturmangfold og fiske; ålegress (næringsområde/utfylling)
- Nasjonal laksefjord

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen

- Byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen jf. § 1-8 i plan- og bygningsloven
 - Ikke absolutt - to muligheter for å tillate utbygging i strandsonen: plan og dispensasjon
- SPR strandsonen første gang vedtatt i 2011 – reviderte retningslinjer vedtatt i juni 2021
 - Retningslinjene utdyper og konkretiserer lovens bestemmelser om bygging i 100-metersbeltet
 - Gjelder for kommunale, regionale og statlige myndigheter
 - Differensiert forvaltning – ulike føringer i ulike deler av landet ut fra utbyggingspress m.m.

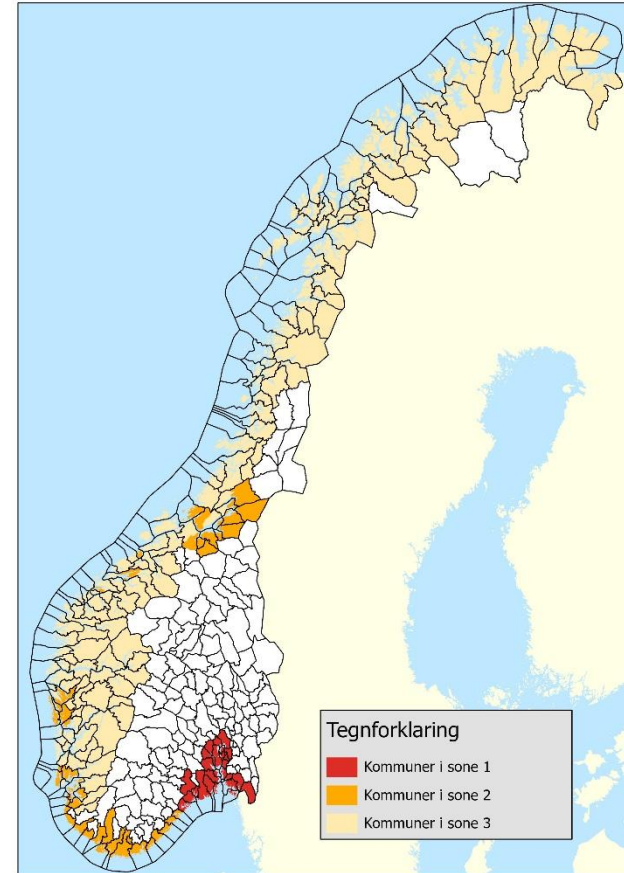

Kysten er delt i tre hovedområder/soner

- Sone 1: Oslofjordområdet (*strengt*)
- Sone 2: Andre områder der presset på arealene er stort (*som hovedregel strengt*)
- Sone 3: Områder med mindre press på arealene (*konkret vurdering*)

Kriterier for inndeling er utbyggingspress, tilgjengelig strandsone m.m.

Inndelingen følger kommunegrensene fra 2011.

Nye reviderte retningslinjer

- Retningslinjene er forkortet og forenklet
- Legges opp til mer differensiert forvaltning i spredt bebygde strøk, med større lokal handlefrihet
- Dagens soneinndeling beholdes, med ny kommunestruktur. Unntaket er kommunene Hitra og Frøya, som flyttes fra sone 2 til sone 3
- Tydeliggjøring ift. ivaretagelse av allmenne interesser

Eksempler på endringer

- Forenkling og forkorting
 - Mye tekst tatt inn i generell del som gjelder på tvers av soner
 - RPR Oslofjorden er fjernet fra retningslinjene – erstattes av retningslinjer til sone 1 (endring i virkeområde)
- Sterkere differensiering
 - Sone 2: Det kan være grunnlag for å tillate visse tiltak nær sjøen, som for eksempel brygger, naust, næringstiltak og sjørettede reiselivsanlegg.
 - Tillegg i sone 3: Behovet for næringsutvikling og arbeidsplasser, for eksempel satsing på reiseliv og turisme, skal tillegges vekt i vurderingen av tiltak i 100-metersbeltet.

Eksempler på endringer

- Tydeligere føringer for ivaretagelse av allmenne interesser
 - Ved fastsetting av annen byggegrense skal det gjennomføres en kartlegging av de konkrete strandsoneverdiene.
 - Virkningene av utbygging for naturmangfold, friluftsliv, landskap, kulturmiljø og andre allmenne interesser skal vurderes grundig.
- Økt fokus på regional planlegging:
 - Regionale myndigheter bør utarbeide regionale planer for å sikre en helhetlig tilnærming til strandsonen på tvers av kommunegrensar.

Noen relevante lenker fra KMD

- [H-6/18 Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder - regjeringen.no](#)
- [Planlegging i sjøområdene - regjeringen.no](#)
- [Strandsonen langs sjøen - regjeringen.no](#)
- [Forprosjekt - Statlig planretningslinje for planlegging i sjø - regjeringen.no](#)
- [Samordning mellom plan- og bygningsloven og utvalgte sektorlover - regjeringen.no](#)
- [Planlegging - regjeringen.no](#)

An underwater photograph showing a dense field of green seaweed in the foreground. In the background, a diver is visible, partially obscured by the water's murkiness. The lighting is a deep blue-green, typical of an underwater environment.

Takk for oppmerksomheten!